

dr hab. inż. arch. Tomasz Wagner prof. P.Ś.

Gliwice, 25.04.2024

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej,
Katedra Projektowania Architektury
Mieszkaniowej i Użyteczności Publicznej,
ul. Akademicka 7/407a, 44-100 Gliwice
tomasz.wagner@polsl.pl
tel.: +48 604 186 243

RECENZJA

OCENA PRZEDSTAWIONEGO OSIĄGNIĘCIA HABILITACYJNEGO I DOROBKU NAUKOWEGO DR INŻ. ARCH. ANNY WOJTAS-HARAŃ

Podstawa prawna:

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 poz. 478). Podstawę opracowania stanowi uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Architektura i Urbanistyka z dnia 24 stycznia 2024 nr 831/36/RDND01/2021-2024 w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka Pani dr inż. arch. Anny Wojtas-Harań. Recenzja powstała na podstawie dostarczonych materiałów: monografii, wykazu prac naukowych i dorobku.

WSTĘP:

Opinia powstała na podstawie dostarczonych materiałów: monografii, autoreferatu, wykazu prac naukowych i dorobku. Pani dr inż. arch. Anna Wojtas-Harań jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny (o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zin.) monografię własnego autorstwa pt.: *"Architektura i sport w krajobrazie regionu Karkonoszy. Charakterystyka założeń*

sportowych w XIX i XX wieku", wydanej przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Wrocławskiej we Wrocławiu w 2023 roku. Recenzentami wydawniczymi monografii byli: profesor Politechniki Śląskiej dr hab. inż. arch. Katarzyna Ujma-Wąsowicz i prof. dr hab. inż. arch. Jacek Suchodolski.

Dyplom magistra inżyniera architekta pani Anna Wojtas-Harań, uzyskała w 1994 roku na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej pod kierunkiem prof. dra hab. inż. arch. Andrzeja Grudzińskiego. W 2001 roku, również pod jego kierunkiem uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych za dysertację: *"Rola obiektów użyteczności publicznej w integracji społecznej osób niepełnosprawnych"*.

W latach 2002-2014 pracowała jako asystent, od 2005 adiunkt, w Zakładzie Architektury i Planowania Wsi, Instytutu Architektury i Urbanistyki, Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej. 2014-2020 w Katedrze Architektury Mieszkaniowej, Przemysłowej, Wnętrz, Ruralistyki, Krajobrazu, Sztuk Wizualnych i Systemów Konstrukcyjnych, a od 2020 do dziś w Katedrze Architektury i Sztuk Wizualnych Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej. W latach 1995-2002 Habilitantka pełniła funkcję asystenta a następnie projektanta w biurach projektowych, m.in. w Biurze Studiów i Projektów Służby Zdrowia we Wrocławiu. Jednocześnie do 2002 roku współpracowała z Architekturburo Tilo Kempe, w Radebeul (Niemcy). Praktykę budowlaną odbyła w przedsię-wzięciu wykonawczym PEBEK S.A. w Świdnicy, przy budowie obiektu szpitala tamże. Od 1998 roku posiada uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architekto-nicznej bez ograniczeń (nr 186/98/UW). Następnie w latach 2002-2009 pracowała jako inspektor i starszy inspektor w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego dla miasta Wrocławia. Prace naukowe i działalność projektowa Habilitantki skupiają się zasadniczo na dwóch polach zainteresowań i aktywności: projektowania z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych oraz projektowania na obszarach górskich o znacznych wartościach kulturowych i przyrodniczych. Istotną pasją realizowaną przez Annę Wojtas-Harań jest rysunek i malarstwo, wykorzystywane w pracach dokumentacyjnych i działaniach artystycznych, które były publikowane i prezentowane na wystawach organizowanych między innymi przez Muzeum Morskie w Szczecinie, Muzeum Śląskie w Katowicach, Muzeum Historyczne we Wrocławiu oraz Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

DOROBEK NAUKOWY, PROJEKTOWY I ARTYSTYCZNY

Pani dr inż. arch. Anna Wojtas-Harań posiada znaczące doświadczenie projektowe, często ściśle powiązane z prowadzoną pracą badawczo-naukową, a także artystyczny związany z jej działalnością artystyczną i wystawienniczą. Przez wiele lat współpracowała z Biurem Studiów i Projektów Służby Zdrowia we Wrocławiu, a także z biurami architektonicznymi IMPRESSIO Sp.z o.o. oraz ARCADA. Ważniejsze pozycje dorobku projektowego w zakresie obiektów służby zdrowia, w których Anna Wojtas-Harań uczestniczyła w charakterze uczestnika zespołu projektowego to: projekt rozbudowy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu, projekt przebudowy i rozbudowy budynku Kliniki Zachowawczej PSK-1 we Wrocławiu, projekt adaptacji i rozbudowy budynku głównego Szpitalu Z.O.Z w Żaganiu, koncepcje modelowych oddziałów medycyny ratunkowej oraz koncepcje rozwiązań oddziałów medycyny ratunkowej w Karpaczu i Wrocławiu, projekt zagospodarowania terenu, projekty zieleni i małej architektury dla Szpitala Rejonowego w Miliczu, zagospodarowanie terenu Szpitala Powiatowego w Wołowie, projekt zagospodarowania terenu i zieleni dla Szpitala Miejskiego w Świdnicy, projekt przebudowy i budowy Szpitala Miejskiego w Świdnicy, laboratorium Dziennego Oddziału Szybkiej Diagnostyki Szpitala Miejskiego w Nysie projekt adaptacji obiektu Szpitala Rejonowego Z.O.Z w Krośnie Odrzańskim, koncepcja rozbudowy Dolnośląskiego Centrum Onkologii, przy pl. Hirszfelda we Wrocławiu, adaptacji budynków plebani przy ul. Stobrawskiej we Wrocławiu na gabinety lekarskie, koncepcja budynku Kasy Chorych przy ul. Joanitów 6 we Wrocławiu,. Ważniejsze pozycje dorobku projektowego w charakterze uczestnika zespołu projektowego w zakresie pozostałych obiektów to: sala gimnastyczna SP przy ul. Nyskiej we Wrocławiu, „Wratislavia Center” we Wrocławiu, centrum handlowo-usługowe z hipermarketem we Wrocławiu w rejonie ulic: Na Ostatnim Groszu, budynku biurowego przy ul. Woronowskaja w Moskwie, budynku kinowo-biurowo-bankowego z klubem muzycznym „Cinemaxx” we Wrocławiu, koncepcje budynków wielorodzinnych i adaptacja historycznej zabudowy w Radebeul na funkcje mieszkalne i usługowe, koncepcje adaptacji pomieszczeń Kościoła Pokoju w Radebeul na salę wielofunkcyjną.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka pracowała w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego, a działalność kontynuowała w ograniczonym już

zakresie związanym z poruszaną w pracach naukowych problematyką. Tu na uwagę zasługuje wdrażanie badań związanych z projektowaniem uniwersalnym, w tym adaptacji mieszkań prywatnych, ekspertyzy w zakresie przystosowania jej do dozoru przez osoby niepełnosprawne współpraca ze Stowarzyszeniem Wspierania Rozwoju Osób Niepełnosprawnych we Wrocławiu.

W trakcie studiów i studiów doktoranckich Habilitantka brała udział w wymianach na Kingston University w Londynie (Kingston upon Thames) na Master's Degree Course oraz na kursie w Chicago w Stanach Zjednoczonych a także Stuttgartcie, Wiesbaden i La Corunie. W dalszych latach organizowała indywidualne wyjazdy badawcze.

Po doktoracie Habilitantka pracując w Zakładzie Architektury i Planowania Wsi Instytutu Architektury i Urbanistyki WA PWr poszerzyła badania o projektowanie obiektów użyteczności publicznej w terenach otwartych. W tym okresie przedmiotem badań stała się: problematyka wiejskich jednostek osadniczych oraz obiektów z funkcją rekreacyjną w miejscowościach górskich i podgórskich, co zaowocowało monografią habilitacyjną. Zebrane materiały pozwoliły pani Wojtas-Harań kompleksowo ująć metody kształtowania i zagospodarowania obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych w kontekście, zasobów środowiska przyrodniczego i wartości kulturowych i krajobrazowych.

Pani dr inż. arch. Anna Wojtas-Harań uczestniczyła czynnie w kilkunastu konferencjach krajowych, między innymi w Białymstoku (2006) roku; Wrocławiu (2007), Trzebiezowicach (2008, 2009, 2010, 2012, 2013), Krakowie (2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016), Gliwicach (2013), Bydgoszczy (2015), Szklarskiej Porębie (2017), Polanicy Zdroju (2018) a także w formie zdalnej w dwóch konferencjach organizowanych w USA: 10th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics (Human Factors in Architecture, Sustainable Urban Planning and Infrastructure), w dniach 24-28 lipca 2019 w Waszyngtonie oraz 7th International Conference on Architecture, Sustainable Urban Planning and Infrastructure AHFE, w dniach 16-20 lipca 2020 roku. Zasadniczo tematyka wystąpień i publikacji Habilitantki związana była z tematyką dwóch głównych nurtów jej badań: projektowaniem uniwersalnym oraz sportem i rekreacją w kontekście krajobrazu i dziedzictwa kulturowego Sudetów. W latach 2019-2022, realizowała także grant „Odradzające się wsie? Nowe procesy "społeczno-gospodarcze na ziemi kłodzkiej” (grant nr 0201/2403/18, UMO - 2017/27/B/HS4/01220

na odniesienia części tekstowej do materiału ilustracyjnego trzeba w tym miejscu wyrazić ubolewanie, że bogata dokumentacja fotograficzna miejscowości w kraju i zagranicą została w części zamieszczona w małej skali i konwencji czarno-białej, co zwłaszcza przy okazji rozważań o harmonii wpisywania się obiektów w krajobraz zdaje się decyzją nietrafioną. We wznowieniach druku nad tymi ułomnościami edytorskimi należałoby popracować.

Analiza materiałów źródłowych i wizje lokalne w terenie, opracowania badawcze doprowadziły do sformułowania wniosków dotyczących wpływu rozwoju sportów na architekturę i urbanistykę terenów górskich, perspektyw ośrodków sportowo-turystycznych w Sudetach, skutków inwestycji turystyczno-sportowych w krajobrazie górskim, oraz stanu infrastruktury sportowej w historycznych ośrodkach turystycznych w Karkonoszach. Co do części wniosków, np.: *"kontynuowanie stylistyki opatrzonej rytem budownictwa ludowego i alpejskich pensjonatów, współtworzącej klimat sielskości i doskonałości kojarzonej z górskim środowiskiem"* (podrozdział 2.4. s.348) wyraziłbym wątpliwość, gdyż stoję na stanowisku, że każda architektura to znak i dziedzictwo czasów, w których powstaje i imitacja przeszłości nawet pod pretekstem sielskości, to działanie obarczone falsyfikacją krajobrazu kulturowego. Język nowoczesnej architektury terenów górskich, chociażby Petera Zumthora, dowodzi, że nowoczesna architektura może harmonijnie dopełniać górskie konteksty.

WNIOSEK KOŃCOWY

Zdaniem recenzenta dorobek pani Anny Wojtas-Harań jest cenny, niezwykle obszerny, podzielony na kilka grup co wynika zasadniczo z form ówczesnej aktywności zawodowej. Istnieją też pewne obszary niedociągnięć, co wynika prawdopodobnie z tematu badań (regionalnego) w zakresie wskaźników naukometrycznych. Jest to problem, którego źródłem jest w dużej mierze fakt, iż Habilitantka publikowała w kręgu, gdzie wyniki badań znajdowały realne zastosowanie w praktyce wdrożeniowej, kierując się interesem społecznym a nie własnym. Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora

w rozwój określonej naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Uważam, że dorobek pani Anny Wojtas-Harań uzyskany po otrzymaniu stopnia naukowego doktora jest wystarczający, a rozprawa habilitacyjna.: *"Architektura i sport w krajobrazie regionu Karkonoszy. Charakterystyka założeń sportowych w XIX i XX wieku"*, wydana przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Wrocławskiej we Wrocławiu w 2023 roku **stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej architektura i urbanistyka**. Polega on na kompleksowym ujęciu, budowie typologii i systematyki obiektów sportowo rekreacyjnych tej części Sudetów.

W konkluzji więc stwierdzam, że wskazane przez Habilitantkę osiągnięcie naukowe, a także dotychczasowy dorobek spełniają kryteria określone w Ustawie, oceniam pozytywnie i wnioskuję o dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

25.04.24 T Wagner
Wagner

Tomasz Wagner